

Doelstellingen SO3 ASO/TSO Overzicht herziening 14 mei 2020

5ASO Aandachtsgebieden en thema's	5TSO Aandachtsgebieden en thema's
1. Ethiek (inleiding: Waarden en normen) a. Medische ethiek b. Omgaan met geweld 2. Leven en dood (Inleiding : Het leven als gave) a. Omgaan met de dood b. Zelfbeschikking en euthanasie c. Lijden 3. De Verlichting en haar gevolgen (Inleiding: Het geloof uitgedaagd) a. Denkers van de Verlichting b. Antiklerikalisme c. Atheïsme in de moderne tijd 4. Kerk (Inleiding: Gemeente-zijn in België) a. Muziek b. Kerkelijk jaar 5. Schepping (Inleiding: De mens als rentmeester) a. Milieu b. Geloof en wetenschap a. Hermeneutiek b. Wetenschapsfilosofie	Ethiek (Inleiding: Waarden en normen) a. Medische ethiek b. Omgaan met geweld Leven en dood (Inleiding : Het leven als gave) a. Omgaan met de dood b. Zelfbeschikking en euthanasie c. Lijden De Verlichting en haar gevolgen (Inleiding: Het geloof uitgedaagd) a. Denkers van de Verlichting b. Antiklerikalisme c. Atheïsme in de moderne tijd Kerk (Inleiding: Gemeente-zijn in België) a. Muziek b. Kerkelijk jaar Schepping (Inleiding: De mens als rentmeester) a. Milieu b. Geloof en wetenschap a. Hermeneutiek b. Wetenschapsfilosofie

6ASO	6TSO
1. Politiek (Inleiding: Politiek en samenleving) a. Mensenrechten b. Politiek en wetgeving c. Godsdienstvrijheid 2. Bijbel (Inleiding: Onbesproken Bijbelboeken) a. Tenach en canon b. De Geschriften c. De kleine Profeten d. Hebreeën 3. Toekomst (Inleiding: Hoopvol leven) a. Christelijke toekomstverwachting b. Omgaan met talenten 4. Relaties (Inleiding: Mens-zijn in meervoud) a. Seksualiteit b. Huwelijk c. Kinderen en gezin d. Omgaan met conflicten 5. Andere levensbeschouwingen (Inleiding: Religie als fenomeen) a. Oosterse godsdiensten a. Boeddhisme b. Hindoeïsme b. Natuurlijke religiositeit	Politiek (Inleiding: Politiek en samenleving) a. Mensenrechten b. Politiek en wetgeving c. Godsdienstvrijheid Bijbel (Inleiding: Onbesproken Bijbelboeken) a. Tenach en canon b. De Geschriften c. De kleine Profeten d. Hebreeën Toekomst (Inleiding: Hoopvol leven) a. Christelijke toekomstverwachting b. Omgaan met talenten Relaties (inleiding: Mens-zijn in meervoud) a. Seksualiteit b. Huwelijk c. Kinderen en gezin d. Omgaan met conflicten Andere levensbeschouwingen (Inleiding: Religie als fenomeen) a. Oosterse godsdiensten a. Boeddhisme b. Hindoeïsme b. Natuurlijke religiositeit

5ASO	5TSO
1. Ethiek Waarden en normen Inleiding: 1. De leerlingen verwoorden wat ethiek is. 2. De leerlingen verklaren de begrippen: waarden en normen. 3. De leerlingen verwoorden hoe ethiek ontstaat en tot uiting komt in het dagelijks leven. 4. De leerlingen beschrijven de grondslagen van christelijke ethiek. 5. De leerlingen verwoorden de betekenis van de Thora voor de christelijke ethiek. 6. De leerlingen verwoorden de betekenis van de Bergrede voor de christelijke ethiek	1. Ethiek Waarden en normen Inleiding: 1. De leerlingen verwoorden wat ethiek is. 2. De leerlingen lichten toe hoe waarden en normen een rol spelen in het dagelijks leven 4. De leerlingen beschrijven de grondslagen van christelijke ethiek. 5. De leerlingen verwoorden de betekenis van de Thora voor de christelijke ethiek. 6. De leerlingen verwoorden de betekenis van de Bergrede voor de christelijke ethiek
Thema: Medische ethiek 1. De leerlingen beschrijven wat medische ethiek inhoudt. 2. De leerlingen verklaren waarom een aantal medische kwesties om een ethische afweging vragen. 3. De leerlingen verwoorden Bijbelse waarden die een basis kunnen vormen voor een medische ethiek. 4. De leerlingen leggen uit hoe zij zelf een medische ethiek zouden vormen.	Thema: Medische ethiek 1. De leerlingen beschrijven wat medische ethiek inhoudt. 2. De leerlingen verklaren waarom een aantal medische kwesties om een ethische afweging vragen. 3. De leerlingen verwoorden hoe Bijbelse waarden en normen van belang zijn voor het medisch handelen 4. De leerlingen bespreken een onderwerp binnen de medische ethiek.

Thema: Omgaan met geweld

1. De leerlingen bespreken aan de hand van enkele kerngedeelten uit de Bijbel of- en wanneer gebruik van geweld geoorloofd is.
2. De leerlingen nemen kennis van de wijze waarop in de kerkgeschiedenis geweld al dan niet werd gelegitimeerd.
3. De leerlingen verwoorden wat de functie is van overheidsorganisaties die soms geweld moeten gebruiken zoals leger en politie.
4. De leerlingen leggen uit welke ethische vragen het bestaan van deze organisaties oproepen.
5. De leerlingen verwoorden waarom zij wel of niet zouden willen deelnemen aan het leger of de politie.

Thema: Omgaan met geweld

1. De leerlingen bespreken aan de hand van enkele kerngedeelten uit de Bijbel hoe er over geweld wordt gedacht
2. De leerlingen nemen kennis van de wijze waarop in de kerkgeschiedenis geweld al dan niet werd gelegitimeerd.
3. De leerlingen verwoorden wat de functie is van overheidsorganisaties die soms geweld moeten gebruiken zoals leger en politie.
4. De leerlingen leggen uit welke ethische vragen het bestaan van deze organisaties oproepen.
5. De leerlingen verwoorden waarom zij wel of niet zouden willen deelnemen aan het leger of de politie.

**2. Leven en dood
Het leven als gave****Inleiding**

1. De leerlingen reflecteren over de vraag wat de Bijbel bedoelt met het leven als gave van God.'
2. De leerlingen leggen uit waarom in gedeelten uit de Bijbel die over leven en dood spreken de dood een vijand wordt genoemd.
3. De leerlingen bespreken verschillende gedeelten uit de Bijbel over verwachtingen rond het einde van het leven.
4. De leerlingen verwoorden de betekenis van Christus' opstanding als antwoord op de angst voor de dood.
5. *De leerlingen verwoorden in het kort de visie op dood en leven binnen de andere levensbeschouwingen (uitbreidingsdoelstelling)*

**2 Leven en dood
Het leven als gave****Inleiding**

1. De leerlingen reflecteren over de vraag wat de Bijbel bedoelt met het leven als gave van God.
2. De leerlingen lichten enkele Bijbelgedeelten toe die spreken over de hoop op het eeuwige leven.
3. De leerlingen tonen aan welke centrale betekenis de opstanding van Christus heeft in het christelijk geloof.

Thema: Omgaan met de dood

1. De leerlingen verwoorden welke associaties zij hebben bij de begrippen dood en sterven.
2. De leerlingen verwoorden welke gevolgen het fenomeen van de dood heeft voor het menselijk bestaan en hoe er in de maatschappij met dit fenomeen wordt omgegaan.
3. De leerlingen beschrijven het belang van rouw, rouwverwerking en rituelen.
4. De leerlingen beschrijven een aantal uitvaartrituelen en hun betekenis.
5. De leerlingen bespreken en motiveren hoe zij een christelijke uitvaart vorm zouden geven.
6. De leerlingen bespreken voorbeelden van rouw in de Bijbel.
7. De leerlingen verwoorden hoe het geloof tot troost kan zijn bij een sterfgeval.
8. De leerlingen verwoorden hun eigen visie op sterven en dood.
9. *De leerlingen spreken genuanceerd over zelfdoding. (Uitbreidingsdoelstelling)*

Thema: Omgaan met de dood

1. De leerlingen laten zien dat iemands levensvisie het duidelijkst tot uiting komt in de wijze waarop men omgaat met de dood.
2. De leerlingen beschrijven het belang van rouw, rouwverwerking en rituelen.
3. De leerlingen bespreken de betekenis van de uitvaartgebruiken die zij kennen.
4. De leerlingen verwoorden hoe het geloof tot troost kan zijn bij een sterfgeval.
5. *De leerlingen spreken genuanceerd over zelfdoding. (Uitbreidingsdoelstelling)*

Thema: Zelfbeschikking en euthanasie

1. De leerlingen leggen uit wat zelfbeschikking is.
2. De leerlingen verwoorden waarom zelfbeschikking voor veel christenen niet vanzelfsprekend is.
3. De leerlingen leggen uit wat euthanasie is.
4. De leerlingen verwoorden het onderscheid tussen actieve en passieve euthanasie.
5. De leerlingen kennen de wetgeving rondom euthanasie.
6. De leerlingen leggen uit waarom het sterven als nevenverschijnsel van pijnbestrijding geen euthanasie is
7. De leerlingen beschrijven waarom er door christenen verschillend gedacht wordt over euthanasie.

Thema: Euthanasie

1. De leerlingen lichten het dilemma rondom euthanasie toe.
2. De leerlingen verklaren zowel het principe van zelfbeschikking als dat van de onaantastbaarheid van het leven.
3. De leerlingen kennen de Belgische wetgeving ten aanzien van euthanasie

Thema: Lijden 1. De leerlingen beschrijven wat <i>lijden</i> is. 2. De leerlingen verwoorden het verschil tussen lichamelijk en psychisch lijden. 3. De leerlingen beschrijven hoe in de Bijbel over het lijden wordt gesproken. 4. De leerlingen beschrijven de grote lijnen van het boek Job. 5. De leerlingen leggen uit hoe het lijden in het leven kan leiden tot een geloofscrisis. 6. De leerlingen verwoorden het vraagstuk van de theodicee 7. De leerlingen bespreken één of meerdere historische figuren, bekend vanwege hoe zij met het lijden in hun leven zijn omgegaan. 8. De leerlingen leggen uit hoe geloof in God tot steun kan zijn in traumatische gebeurtenissen. 9. De leerlingen verwoorden hoe een mens zijn veerkracht zowel proactief als reactief kan versterken.	Thema: Lijden 1. De leerlingen geven weer hoe het menselijk lijden het geloof voor ernstige vragen stelt. 2. De leerlingen laten zien hoe dit vraagstuk in het boek Job aan bod komt. 3. De leerlingen bespreken de theologische vraag hoe Gods almacht en gerechtigheid met het lijden verzoend kan worden. 4. De leerlingen bespreken enkele gedeelten uit het Nieuwe Testament als antwoord op dit vraagstuk.

3 De Verlichting en haar gevolgen Het geloof uitgedaagd Inleiding: 1. De leerlingen geven enkele aspecten weer van de verhouding van geloven en denken in de Bijbel. 2. De leerlingen geven een definitie van de Verlichting en situeren die in de geschiedenis. 3. De leerlingen leggen het verschil uit tussen rationalisme en empirisme. 4. <i>De leerlingen ontdekken dat de verlichtingsfilosofen niet per se ongelovig waren (uitbreidingsdoelstelling)</i>	3 De Verlichting en haar gevolgen Het geloof uitgedaagd Inleiding: 1. De leerling geeft enkele aspecten weer van de verhouding van geloven en denken in de Bijbel. 2. De leerlingen geven een definitie van de Verlichting en plaatsen die in de geschiedenis. 3. <i>De leerlingen ontdekken dat de verlichtingsfilosofen niet per se ongelovig waren. (uitbreidingsdoelstelling)</i>

Thema: Denkers van de Verlichting

- 1 De leerlingen leggen uit wat Descartes bedoelde met 'Ik denk dus ik ben'.
- 2 *De leerlingen leggen Descartes' godsbewijs uit en verklaren waarom hij God nodig had in zijn systeem. (uitbreidingsdoelstelling)*
- 3 De leerlingen beschrijven Descartes' rationalistische benadering van de werkelijkheid.
- 4 De leerlingen geven weer hoe Spinoza God ziet.
- 5 De leerlingen leggen uit wat de gevolgen zijn van Spinoza's godsbeeld voor bijbel en openbaring.
- 6 De leerlingen tonen de gevolgen van Spinoza's determinisme voor de vrije wil en voor wonderen.
- 7 *De leerlingen verwoorden Leibniz' kritiek op Descartes. (uitbreidingsdoelstelling)*
- 8 *De leerlingen leggen uit wat monaden zijn. (uitbreidingsdoelstelling)*
- 9 De leerlingen verwoorden Leibniz' 'oplossing' voor het probleem van de theodicee.
- 10 De leerlingen verwoorden Hume's visie op het ontstaan van religie.
- 11 De leerlingen formuleren hun mening wat betreft Hume's bewering dat monotheïstische godsdiensten tot onverdraagzaamheid leiden.
- 12 *De leerlingen bespreken Hume's argumenten die moeten aantonen dat de natuur niet verwijst naar een goede God als schepper. (uitbreidingsdoelstelling)*
- 13 De leerlingen beschrijven de grenzen van de burgerlijke overheid ten opzichte van de kerk en de beperkte macht van de kerk op de burgerlijke overheid - volgens Locke.
- 14 De leerlingen nemen kennis van de scheiding van Kerk en Staat volgens de Belgische grondwet.
- 15 De leerlingen lezen enkele passages uit 'Perzische brieven' van Montesquieu en duiden daarin zijn kritiek op de Kerk.

Thema: Denkers van de Verlichting

1. De leerlingen leggen uit wat Descartes bedoelde met 'Ik denk dus ik ben'.
2. De leerlingen leggen uit wat rationalisme is en beschrijven hoe Descartes dat toepast.
3. De leerlingen geven weer hoe Spinoza God ziet.
4. De leerlingen beschrijven de gevolgen van Spinoza's godsbeeld voor bijbel en openbaring.
5. De leerlingen tonen aan wat de gevolgen zijn van Spinoza's determinisme voor het bestaan van wonderen.
6. De leerlingen vertellen hoe Leibniz het kwaad in de wereld verklaart.
7. De leerlingen verwoorden Hume's visie op het ontstaan van religie.
8. De leerlingen formuleren hun mening wat betreft Hume's bewering dat monotheïstische godsdiensten tot onverdraagzaamheid leiden.
9. De leerlingen beschrijven de visie van Locke op de verhouding van kerk en staat.
10. De leerlingen nemen kennis van de scheiding van Kerk en Staat volgens de Belgische grondwet.
11. De leerlingen lezen enkele gedeeltes uit 'Perzische brieven' van Montesquieu over de kerk en lichten die toe.
12. De leerlingen beschrijven de *trias politica* in het Belgisch politiek steem.

- 16 De leerlingen duiden de drie machten aan in een passage van Montesquieu's 'Over de geest der wetten.' (uitbreidingsdoelstelling)
- 17 De leerlingen beschrijven de *trias politica* in het Belgisch politiek systeem.

Thema: Antiklerikalisme

- 1 De leerlingen leggen uit hoe Jean-Jacques Rousseau in zijn boek 'Maatschappelijk verdrag' de vrijheid van het individu wil laten samengaan met de gelijkheid van allen in de maatschappij. (uitbreidingsdoelstelling)
- 2 De leerlingen beschrijven de twee vormen van religiositeit die er volgens Rousseau nodig zijn: die van de mens (theïsme) en die van de burger (theocratie) en legt uit wat daarin volgens Rousseau de plaats van het christendom is. (uitbreidingsdoelstelling)
- 3 De leerlingen leggen uit waarom 'de geloofsbelijdenis van een dominee uit Savoye' – in zijn roman 'Emile', in heel Europa zoveel kritiek kreeg.
- 4 De leerlingen geven enkele voorbeelden van Voltaires kritiek op de Kerk en Bijbel en geven hun persoonlijke mening op die kritiek.
- 5 De leerlingen geven weer hoe Voltaire stond tegenover atheïsme.
- 6 De leerlingen omschrijven het geloof dat Voltaire voorstond.
- 7 De leerlingen verwoorden hoe Voltaire de rechten van de mens grondt in de natuur en de rede, en formuleren een eigen mening daarop. (uitbreidingsdoelstelling)
- 8 De leerlingen tonen met voorbeelden aan wat de eigenlijke bedoeling was van de encyclopédie van Diderot en d'Alembert.
- 9 De leerlingen leggen uit wat 'radicale verlichting' is aan de hand van de ideeën van Diderot
- 10 De leerlingen beschrijven het mensbeeld van de Lamettrie in zijn boek L'homme machine.
- 11 De leerlingen definiëren de begrippen goed en kwaad volgens de Lamettrie en vergelijken met de Bijbelse visie daarop.
- 12 De leerlingen beschrijven een deïstische en atheïstische 'eredienst' ten tijde van de Franse Revolutie.

Thema: Antiklerikalisme

1. De leerlingen leggen uit waarom 'de geloofsbelijdenis van een dominee uit Savoye' – in zijn roman 'Emile', zoveel kritiek opriep.
2. De leerlingen geven enkele voorbeelden van Voltaire's kritiek op Kerk en Bijbel en geven daarover hun persoonlijke mening.
3. De leerlingen geven weer hoe Voltaire stond tegenover atheïsme.
4. De leerlingen omschrijven het geloof dat Voltaire voorstond.
5. De leerlingen geven enkele kenmerkende voorbeelden uit de Encyclopédie van Diderot en d'Alembert.
6. De leerlingen verwoorden wat 'radicale verlichting' is aan de hand van de ideeën van Diderot
7. De leerlingen beschrijven het mensbeeld van de Lamettrie in zijn boek L'homme machine.
8. De leerlingen definiëren de begrippen goed en kwaad volgens de Lamettrie en vergelijken die met de Bijbelse visie daarop.
9. De leerlingen beschrijven een deïstische en atheïstische 'eredienst' ten tijde van de Franse Revolutie.

Thema: Atheïsme in de moderne tijd

- 1 De leerlingen leggen uit wat Feuerbach bedoelde met: 'God is een projectie van de mens', en vragen zich af of en in hoeverre hij daar gelijk kan in hebben.
- 2 *De leerlingen tonen aan dat Feuerbach van invloed is geweest op Marx, Nietzsche en Freud. (uitbreidingsdoelstelling)*
- 3 *De leerlingen leggen uit wat Marx beoogt met zijn 'klassenstrijd'. (uitbreidingsdoelstelling)*
- 4 De leerlingen verwoorden Marx' religiekritiek.
- 5 De leerlingen geven voorbeelden van 'religiositeit' in het communisme.
- 6 De leerlingen leggen uit wat Nietzsche bedoelt met 'de dood van God'.
- 7 De leerlingen beschrijven Nietzsches 'Übermensch'.
- 8 *De leerlingen leggen uit wat de 'omkering der waarden' bij Nietzsche betekent. (uitbreidingsdoelstelling)*
- 9 *De leerlingen tonen aan dat de 'wil tot macht' volgens Nietzsche ook bij wat hij de 'zwakken' noemt (de christenen) te vinden is. (uitbreidingsdoelstelling)*
- 10 *De leerlingen tonen aan hoe Feuerbach van invloed is geweest op Freud. (uitbreidingsdoelstelling)*
- 11 De leerlingen leggen de visie van Freud op religie uit zoals hij die verwoordt in *De toekomst van een illusie*.

Thema: Atheïsme in de moderne tijd

1. De leerlingen leggen uit wat Feuerbach bedoelde met: 'God is een projectie van de mens', en vragen zich af of en in hoeverre hij daar gelijk kan in hebben.
2. De leerlingen verwoorden Marx' kritiek op religie.
3. De leerlingen geven voorbeelden van 'religiositeit' in het communisme.
4. De leerlingen leggen uit wat Nietzsche bedoelt met 'de dood van God'.
5. De leerlingen beschrijven Nietzsches 'Übermensch'.
6. De leerlingen lezen gedeelten uit *De toekomst van een illusie*. En leggen uit hoe Freud religie ziet.

4. Kerk Gemeente-zijn in België Inleiding: 1. De leerlingen geven enkele omschrijvingen van het woord 'kerk' met Bijbelse verwijzingen. 2. De leerlingen kunnen de begrippen 'protestant', 'evangelisch', en 'pinksterbeweging' omschrijven en kaderen. 3. De leerlingen benoemen het verloop van een kerkdienst in een protestants-evangelische kerk weergeven. 4. De leerlingen beschrijven op welke verschillende manieren in de protestants-evangelische kerken de twee sacramenten (Dooop, Avondmaal) worden gevierd. 5. De leerling beschrijven het belang van het priesterschap van alle gelovigen binnen de protestants-evangelische kerken. 6. De leerlingen duiden met enkele voorbeelden welke verschillende ambten en taken aanwezig zijn in de protestants-evangelische kerken. 7. <i>De leerlingen reflecteren op structuren van leiderschap en kunnen de begrippen episcopale, presbyteriaal-synodale en congregationale kerk duiden. (uitbreidingsdoelstelling)</i> 8. <i>De leerlingen verklaren de pluriformiteit binnen de protestants-evangelische kerken vanuit de bovenstaande leerplandoelstellingen.</i> 9. <i>De leerlingen schetsen de relatie tussen de overheid en de erediensten in België (uitbreidingsdoelstelling)</i> 10. De leerlingen ontwerpen hun ideale kerk(dienst).	4. Kerk Gemeente-zijn in België Inleiding: 1. De leerlingen geven enkele omschrijvingen van het woord 'kerk' met Bijbelse verwijzingen. 2. De leerlingen kunnen de begrippen 'protestant', 'evangelisch', en 'pinksterbeweging' omschrijven en kaderen. 3. De leerlingen benoemen het verloop van een kerkdienst in een protestants-evangelische kerk weergeven. 4. De leerlingen beschrijven op welke verschillende manieren in de protestants-evangelische kerken de twee sacramenten (Dooop, Avondmaal) worden gevierd. 5. De leerling beschrijven het belang van het priesterschap van alle gelovigen binnen de protestants-evangelische kerken. 6. De leerlingen duiden met enkele voorbeelden welke verschillende ambten en taken aanwezig zijn in de protestants-evangelische kerken. 7. De leerlingen ontwerpen hun ideale kerk(dienst).
Thema: Muziek 1. De leerlingen herkennen welke waarde zij aan muziek hechten. 2. De leerlingen typeren een aantal (christelijke) muziekgenres. 3. De leerlingen bespreken de invloeden van muziekculturen op hun levensstijl. 4. De leerlingen verduidelijken welke positieve en negatieve invloeden van muziek uit kunnen gaan.	Thema: Christelijke muziek 1. De leerlingen beschrijven welke waarde zij aan muziek hechten. 2. De leerlingen sommen een aantal (christelijke) muziekgenres op. 3. De leerlingen identificeren de invloeden van muziekculturen op hun levensstijl. 4. De leerlingen verwoorden welke positieve en negatieve invloeden van muziek uit kunnen gaan.

5. De leerlingen leggen uit dat er ethische problemen kunnen rijzen rond muziek. 6. De leerlingen verwoorden welke rol de muziek speelt in hun eigen kerk en weten deze kritisch te evalueren. 7. De leerlingen schetsen aan de hand van de Bijbel welke rol muziek kan spelen bij de verering van God. 8. <i>De leerlingen verwoorden wat psalmen zijn en beschrijven het belang van de psalmen in de kerkelijke liturgie (uitbreidingsdoelstellingen)</i> 9. De leerlingen motiveren welke eigenschappen kerkelijke liederen zouden moeten hebben.	5 De leerlingen leggen uit welke ethische problemen kunnen rijzen bij bepaalde muziek. 6 De leerlingen vertellen met eigen woorden welke rol de muziek speelt in hun eigen kerk en weten deze kritisch te evalueren. 7 De leerlingen illustreren aan de hand van de Bijbel welke rol muziek kan spelen bij de verering van God. 8 De leerlingen verwoorden welke eigenschappen kerkelijke liederen zouden moeten hebben.
Thema: Kerkelijk jaar 1. De leerlingen leggen de betekenis van het kerkelijk jaar uit. 2. De leerlingen omschrijven de inhoud van de christelijke feesten. 3. De leerlingen verwoorden wat de besproken feesten voor hun omgeving en voor hen persoonlijk betekenen. 4. De leerlingen analyseren op welke wijze onze maatschappij aandacht geeft aan christelijke feesten.	Thema: Kerkelijk jaar 1. De leerlingen leggen de betekenis van het kerkelijk jaar uit. 2. De leerlingen omschrijven de inhoud van de christelijke feesten. 3. De leerlingen verwoorden wat de besproken feesten voor hun omgeving en voor hen persoonlijk betekenen. 4. De leerlingen analyseren op welke wijze onze maatschappij aandacht geeft aan christelijke feesten.
5. Schepping De mens als rentmeester Inleiding: 1. De leerlingen tonen aan dat onze tijd geconfronteerd wordt met ernstige milieuproblemen. 2. De leerlingen laten zien dat de milieuproblemen in veel gevallen veroorzaakt worden door menselijk handelen. 3. De leerlingen laten zien hoe de Bijbel spreekt over de natuur als Gods schepping. 4. De leerlingen kunnen het Bijbelse begrip rentmeesterschap verklaren. 5.	5. Schepping De mens als rentmeester Inleiding: 1. De leerlingen tonen aan dat onze tijd geconfronteerd wordt met ernstige milieuproblemen. 2. De leerlingen laten zien hoe de Bijbel spreekt over de natuur als Gods schepping. 3. De leerlingen kunnen het Bijbelse begrip rentmeesterschap verklaren

Thema: Milieuproblematiek 1. De leerlingen bespreken enkele hedendaagse milieuvraagstukken. 2. De leerlingen kunnen enkele maatregelen weergeven die genomen worden om deze problemen het hoofd te bieden. 3. De leerlingen bespreken de voorschriften in de wet van Mozes voor het gebruik van het land. 4. De leerlingen geven aan hoe het Nieuwe Testament spreekt over het omgaan met de schepping. 5. De leerlingen bezinnen zich op hun eigen verantwoordelijkheid en levenswijze.	Thema: Milieuproblematiek 1. De leerlingen bespreken enkele hedendaagse milieuvraagstukken. 2. De leerlingen kunnen enkele maatregelen weergeven die genomen worden om deze problemen het hoofd te bieden. 3. De leerlingen bespreken de voorschriften in de Bijbel voor het gebruik van het land. 4. De leerlingen bezinnen zich op hun eigen verantwoordelijkheid en levenswijze.
Thema: Geloof en wetenschap <i>A Hermeneutiek</i> 1. De leerlingen geven weer dat in Genesis 1 en 2 de aarde als schepping van God beschreven wordt. 2. De leerlingen bespreken de hermeneutische achtergrond van de verschillende visies op de uitleg van deze hoofdstukken. 3. De leerlingen bespreken hoe ook in andere delen van de Bijbel de waarde van de schepping tot uiting komt. <i>B Wetenschapsfilosofie</i> 1. De IIn beschrijven een aantal principes die de wetenschap volgt om kennis te verzamelen. 2. De IIn bespreken enkele aspecten van de verhouding van geloof en wetenschap. 3. De IIn bespreken de ontstaanstheorieën in het licht van de wetenschappelijke principes.	Thema Geloof en wetenschap <i>A Hermeneutiek</i> 1 De leerlingen geven weer dat in Genesis 1 en 2 de aarde als schepping van God beschreven wordt. 2 De leerlingen bespreken de hermeneutische achtergrond van de verschillende visies op de uitleg van deze hoofdstukken. 3 De leerlingen bespreken hoe ook in andere delen van de Bijbel de waarde van de schepping tot uiting komt. <i>B Wetenschapsfilosofie</i> 1 De IIn schetsen hoe de diverse wetenschappen functioneren. 2 De IIn geven hun mening over hoe zij de verhouding tussen geloof en wetenschap zien. 3 De IIn bespreken de evolutietheorie in het licht van de wetenschappelijke principes.

6ASO	6 TSO
6. Politiek Politiek en samenleving Inleiding 1. De leerlingen duiden dat het christelijke geloof een engagement voor de samenleving inhoudt	6. Politiek Politiek en samenleving Inleiding 1. De leerlingen duiden dat het christelijke geloof een engagement voor de samenleving inhoudt
Thema: Mensenrechten 1. De leerlingen geven de historische achtergrond weer van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948). 2. De leerlingen leggen uit wat mensenrechten zijn en waarom ze belangrijk zijn. 3. De leerlingen verbinden Bijbelse opvattingen en mensenrechten (overeenkomsten en verschillen). 4. De leerlingen herkennen vraagstukken rond mensenrechten in concrete levens nabije situaties. 5. De leerlingen leggen het verband uit tussen mensenrechten en non-discriminatie op grond van ras, geslacht, godsdienst etc. 6. De leerlingen spreken respectvol en beargumenteerd over dit onderwerp.	Thema: Mensenrechten 1. De leerlingen vertellen over het ontstaan van de mensenrechten en waarom ze belangrijk zijn. 2. De leerlingen verbinden Bijbelse opvattingen en mensenrechten (overeenkomsten en verschillen). 3. De leerlingen herkennen vraagstukken rond mensenrechten in concrete levens nabije situaties. 4. De leerlingen leggen het verband uit tussen mensenrechten en non-discriminatie op grond van ras, geslacht, godsdienst etc. 5. De leerlingen spreken respectvol en beargumenteerd over dit onderwerp.
Thema: Politiek en de wetgeving 1. De leerlingen beschrijven hoe een parlementaire democratie werkt en welke rol de grondwet daarin speelt. 2. De leerlingen leggen uit wat politici doen en waarom hun taak belangrijk is. 3. De leerlingen lichten toe waarom de theocratische gedachte in het Oude Testament functioneert en in andere situaties tot bezinning noopt. 4. De leerlingen geven voorbeelden waaruit blijkt dat machtoefening gecontroleerd moet worden. 5. De leerlingen noemen enkele Bijbelse principes, verhalen en voorbeelden die met politiek samenhangen. 6. De leerlingen vertellen over christenen die vanuit hun geloof zich met de politiek hebben bezig gehouden.	Thema: politiek en de wetgeving 1. De leerlingen beschrijven hoe een parlementaire democratie werkt en welke rol de grondwet daarin speelt. 2. De leerlingen schetsen wat politici doen en waarom hun taak belangrijk is. 3. De leerlingen beschrijven hoe de theocratische gedachte in het Oude Testament functioneert en in andere situaties tot bezinning noopt. 4. De leerlingen even voorbeelden waaruit blijkt dat machtoefening gecontroleerd moet worden. 5. De leerlingen noemen enkele bijbelse principes, verhalen en voorbeelden die met politiek samenhangen. 6. De leerlingen vertellen over christenen die vanuit hun geloof zich met de politiek hebben bezig gehouden.

7. De leerlingen noemen enkele manieren waarop ook zij hun stem kunnen laten horen in de politiek.	7. De leerlingen noemen enkele manieren waarop ook zij hun stem kunnen laten horen in de politiek.
Thema: Godsdienstvrijheid 1. De leerlingen leggen uit dat 'vrijheid van godsdienst' zowel een negatief als een positief grondrecht (vrijheid van dwang en vrijheid om uit te oefenen) is. 2. De leerlingen schetsen de historische ontwikkeling in de verhouding tussen 'kerk en staat' in West-Europa in het algemeen en in België in het bijzonder. 3. De leerlingen verklaren hoe een neutrale staat gezien wordt als een voorwaarde om 'vrijheid van godsdienst' te kunnen garanderen in een plurale samenleving. 4. De leerlingen onderzoeken een casus waarin het beroep op de godsdienstvrijheid een rol speelt 5. De leerlingen lichten toe aan de hand van concrete voorbeelden hoe in België de verhouding 'kerk en staat' is geregeld 6. De leerlingen tonen zich bereid om in gesprek te gaan met mensen die een andere levensbeschouwelijke visie hebben	Thema: Godsdienstvrijheid 1. De leerlingen leggen uit dat 'vrijheid van godsdienst' zowel een negatief als een positief grondrecht (vrijheid van dwang en vrijheid om uit te oefenen) is. 2. De leerlingen schetsen de historische ontwikkeling in de verhouding tussen 'kerk en staat' in West-Europa in het algemeen en in België in het bijzonder. 3. De leerlingen laten zien aan de hand van voorbeelden waarom de vrijheid van godsdienst belangrijk is in een plurale samenleving. 4. De leerlingen lichten toe aan de hand van concrete voorbeelden hoe het systeem van 'erkende erediensten' werkt. 5. De leerlingen tonen zich bereid om in gesprek te gaan met mensen die een andere levensbeschouwelijke visie hebben.

7. De Bijbel Onbesproken Bijbelboeken Inleiding 1. De leerlingen tonen aan waarom de Bijbel in zijn geheel belangrijk is. 2. De leerlingen leggen uit hoe de Bijbel wordt ingedeeld. 3. De leerlingen verwoorden wat de Bijbel voor hen persoonlijk betekent.	7. De bijbel Onbesproken Bijbelboeken Inleiding 1. De leerlingen verwoorden waarom de Bijbel belangrijk is. 2. De leerlingen leggen uit hoe de Bijbel wordt ingedeeld. 3. De leerlingen geven voorbeelden van hoe zij zelf de Bijbel gebruiken.
Thema 1: Tenach en canon 1. De leerlingen leggen de termen 'Tenach', 'Oude Testament' en 'Nieuwe Testament' uit. 2. De leerlingen geven een definitie van het woord 'canon'. 3. De leerlingen beschrijven hoe de canon van Tenach tot stand kwam. 4. De leerlingen leggen uit wat pseudepigrafische boeken zijn. 5. De leerlingen leggen uit wat apocriefe boeken zijn. 6. De leerlingen noemen de impulsen die bijdroegen tot de totstandkoming van de nieuwtestamentische canon. 7. De leerlingen leggen uit volgens welke criteria de algemene kerk de canon van het Nieuwe Testament opstelde.	Thema 1: Tenach en canon 1. De leerlingen leggen de termen 'Tenach', 'Oud Testament' en 'Nieuw Testament' uit. 2. De leerlingen beschrijven hoe de canon van Tenach tot stand kwam. 3. De leerlingen leggen uit wat pseudepigrafische boeken zijn. 4. De leerlingen leggen uit wat apocriefe boeken zijn. 5. De leerlingen noemen enkele gebeurtenissen die bijdroegen tot de totstandkoming van de nieuwtestamentische canon. 6. De leerlingen noemen enkele criteria die de algemene kerk opstelde bij de canon van het Nieuwe Testament.
Thema 2: De Geschriften - - Kronieken, Ezra, Nehemia 1. De leerlingen situeren de 'Geschriften' binnen Tenach en geven een overzicht van de boeken die tot de geschriften horen. 2. De leerlingen tonen aan dat de boeken 1 en 2 Kronieken, Ezra en Nehemia één geheel vormen. 3. De leerlingen geven een kort overzicht van de inhoud van de boeken 1 en 2 Kronieken, Ezra en Nehemia. 4. De leerlingen situeren de boeken 1 en 2 Kronieken, Ezra en Nehemia in de	Thema 2: De Geschriften - Kronieken, Ezra, Nehemia 1. De leerlingen situeren de 'Geschriften' binnen Tenach noemen de boeken die tot de geschriften horen. 2. De leerlingen geven voorbeelden waaruit blijkt dat de boeken 1 en 2 Kronieken, Ezra en Nehemia één geheel vormen. 3. De leerlingen geven een kort overzicht van de inhoud van de boeken 1 en 2 Kronieken, Ezra en Nehemia. 4. De leerlingen situeren de boeken 1 en 2 Kronieken, Ezra en Nehemia in de geschiedenis.

geschiedenis. 5. <i>De leerlingen noemen enkele verschillen tussen de boeken Koningen en hun hervertelling in Kronieken (uitbreidingsdoelstelling)</i> 6. De leerlingen bespreken een kenmerkend tekstgedeelte uit de boeken Kronieken. 7. De leerlingen bespreken een kenmerkend tekstgedeelte uit de boeken Ezra of Nehemia.	DS 5. De leerlingen bespreken een kenmerkend tekstgedeelte uit de boeken Kronieken. DS 6. De leerlingen bespreken een kenmerkend tekstgedeelte uit de boeken Ezra of Nehemia.
- Psalmen, Spreuken, Job 1 De leerlingen noemen enkele kenmerken van bijbelse poëzie. 2. De leerlingengeven aan waarom een psalm als gebed kan functioneren. 3. <i>De leerlingen noemen enkele kenmerken van spreuken (uitbreidingsdoelstelling)</i> 4. De leerlingen leggen uit wat de zin is van wijsheidsuitspraken. 5. De leerlingen reflecteren over lijden aan de hand van enkele tekstgedeelten uit Job.	- Psalmen, Spreuken, Job 1. De leerlingen noemen enkele kenmerken van bijbelse poëzie. 2. De leerlingen ontdekken dat een psalm als gebed kan functioneren. 3. De leerlingen benoemen enkele kenmerken van het Bijbelboek Spreuken. 4. De leerlingen bespreken enkele tekstgedeelten uit Job die handelen over het lijden
- De feestrollen 1 <i>De leerlingen plaatsen de lezing van de vijf feestrollen op de joodse kalender. (uitbreidingsdoelstelling)</i> 2. De leerlingen formuleren kort de inhoud van de vijf feestrollen. 3. De leerlingen bespreken een kenmerkend tekstgedeelte uit een van de vijf feestrollen.	De feestrollen 1. De leerlingen formuleren kort de inhoud van de vijf feestrollen. 2. De leerlingen bespreken een kenmerkend tekstgedeelte uit een van de vijf feestrollen.
Thema 3 De kleine profeten 1 De leerlingen leggen uit wat de twaalf 'kleine profeten' zijn. 2 De leerlingen geven enkele voorbeelden van hoe de boeken van de twaalf kleine profeten gedateerd worden. 3 De leerlingen leggen uit hoe de profeten de seculiere 'bodespreuk' gebruiken in hun profetieën.	Thema 3 De kleine profeten 1. De leerlingen leggen uit wat de twaalf 'kleine profeten' zijn. 2. De leerlingen geven voorbeelden van drie literatuurvormen die profeten gebruiken: levensberichten, confessiones, en de eigenlijke profetieën. 3. De leerlingen illustreren met voorbeelden dat de profeet met zijn profetie welbepaalde situaties op het oog heeft.

4 De leerlingen beschrijven drie literatuurvormen die profeten gebruikten: levensberichten, confessiones, en de eigenlijke profetieën. 5 De leerlingen tonen aan dat de profetie door de profeet gekoppeld werd aan de situatie van de adressanten. 6 De leerlingen onderzoeken enkele kenmerkende profetieën.	4. De leerlingen lezen enkele kenmerkende profetieën.
Thema 4: Hebreeën 1 De leerlingen vertellen wat gezegd kan worden over de auteur en adressant van deze brief. 2 De leerlingen tonen aan de hand van enkele tekstgedeelten aan dat volharding een belangrijk thema is van de brief. 3 De leerlingen onderzoeken en bespreken enkele gedeelten uit hoofdstuk 11: de geloofsgetuigen. <i>4 De leerlingen leggen uit hoe hellenistische joden de aardse werkelijkheid zagen als schaduw van de hemelse werkelijkheid, en tonen aan hoe deze gedachte ook in Hebreeën gebruikt wordt (uitbreidingsdoelstelling)</i> <i>5 De leerlingen leggen uit wat het betekent dat Jezus hogepriester is van een nieuw verbond (uitbreidingsdoelstelling)</i>	Thema 4: Hebreeën 1. De leerlingen vertellen enkele dingen over de auteur en adressant van deze brief. 2. De leerlingen tonen aan de hand van enkele tekstgedeelten aan dat volharding een belangrijk thema is van de brief. 3. De leerlingen onderzoeken en bespreken enkele gedeelten uit hoofdstuk 11: de geloofsgetuigen.

8 Toekomst Hoopvol leven Inleiding: 1. De leerlingen geven weer dat het thema toekomst in het christelijk geloof een grote rol speelt. 2. De leerlingen geven aan dat hoop een wezenlijk onderdeel vormt van een christelijke levenshouding	8 Toekomst Hoopvol leven Inleiding: 1. De leerlingen laten zien hoe de vroegste christelijke geloofsbelijdenis spreekt over de toekomst. 2. De leerlingen geven weer hoe de christelijke hoop aan deze toekomstverwachting beantwoordt
Thema: Christelijke toekomstverwachting 1. De leerlingen geven de rol van de profeten in het Oude Testament weer. 2. De leerlingen bespreken het fenomeen van de messiaanse profetieën. 3. De leerlingen bespreken de wijze waarop het Nieuwe Testament de profetieën van het Oude Testament interpreteert. 4. De leerlingen maken kennis met de Joodse visie op de messiaanse profetieën. 5. De leerlingen maken kennis met verschillende hedendaagse groeperingen en de interpretatie van de profetieën die hen kenmerkt. 6. De leerlingen laten zien hoe toekomstverwachtingen ook aanleiding kunnen geven tot vormen van extremisme. 7. De leerlingen bespreken enkele eschatologische visioenen in de boeken Daniël en Ezechiël. 8. De leerlingen bespreken de beeldtaal van het boek Openbaring en de wijze waarop deze uitdrukking geeft aan hoop voor de toekomst	Thema: Christelijke toekomstverwachting 1. De leerlingen geven de rol van de profeten in het Oude Testament weer. 2. de leerlingen kennen enkele messiaanse profetieën. 3. de leerlingen geven voorbeelden van de wijze waarop in het NT de profetieën van het OT verklaard worden. 4. De leerlingen maken kennis met verschillende historische en hedendaagse groeperingen en de interpretatie van de profetieën die hen kenmerkt. 5. De leerlingen laten zien hoe toekomstverwachtingen aanleiding kunnen geven tot vormen van extremisme. 6. De leerlingen bespreken de beeldtaal van het boek Openbaring en de wijze waarop deze uitdrukking geeft aan hoop voor de toekomst
Thema: Talenten 1. De leerlingen benoemen dat talenten een geschenk van God zijn. 2. De leerlingen reflecteren op het beeld van het lichaam in 1 Korinthe 12 en onze maatschappij.	Thema: Talenten 1. De leerlingen benoemen dat talenten een geschenk van God zijn. 2. De leerlingen reflecteren op het beeld van het lichaam in 1 Korinthe 12 en onze maatschappij.

3. De leerlingen onderzoeken het Bijbelse begrip 'roeping' en hun eigen talent(en). 4. De leerlingen verwoorden het verschil tussen enerzijds een kernkwaliteit en anderzijds een competentie cq. vaardigheid. 5. De leerlingen herkennen hun eigen kernkwaliteiten. 6. De leerlingen gaan op zoek naar de daarbij behorende vormingen. 7. De leerlingen kunnen informatie over hogere studies analyseren	3. De leerlingen onderzoeken het Bijbelse begrip 'roeping' en hun eigen talent(en). 4. De leerlingen verwoorden het verschil tussen enerzijds een kernkwaliteit en anderzijds een competentie cq. vaardigheid. De leerlingen herkennen hun eigen kernkwaliteiten. 5. De leerlingen gaan op zoek naar de daarbij behorende vormingen. 6. De leerlingen kunnen informatie over hogere studies en een werksituatie analyseren

9. Relaties Mens-zijn in meervoud Inleiding: 1. De leerlingen vertellen aan de hand van het scheppingsverhaal dat de mens een relationeel wezen is. 2. De leerlingen spreken beredeneerd over zowel het individualisme als over vormen van collectief leven. 3. <i>De leerlingen doorprikken de tegenstelling tussen opkomen voor 'ik' of 'altijd aan de ander denken' als een valse tegenstelling (uitbreidingsdoelstelling)</i> 4. De leerlingen spreken genuanceerd-kritisch over (a-)sociale aspecten van sociale media. 5. De leerlingen verwoorden het verschil tussen alleen-zijn en eenzaam-zijn.	9. Relaties Mens-zijn in meervoud Inleiding: 1. De leerlingen vertellen aan de hand van het scheppingsverhaal dat een mens een relationeel wezen is. 2. De leerlingen laten zien aan de hand van voorbeelden dat zelfontwikkeling en het horen bij een gemeenschap of een groep elkaar niet uitsluiten. 3. De leerlingen spreken genuanceerd-kritisch over (a-)sociale aspecten van sociale media. 4. De leerlingen verwoorden het verschil tussen alleen-zijn en eenzaam-zijn.

Thema: Seksualiteit 1. De leerlingen geven aan hoe in de bijbel seksualiteit aan bod komt. 2. De leerlingen verwoorden dat seksualiteit niet enkel iets biologisch-lichamelijks is, maar met de hele persoon te maken heeft. 3. De leerlingen vergelijken verschillende standpunten met betrekking tot de vraag: 'Eerst trouwen en dan pas seks?' 4. De leerlingen ontwikkelen een eigen – met redenen omkleed – standpunt over liefde en seksualiteit. 5. De leerlingen bespreken vormen van machtsmisbruik binnen relaties en oefenen zich in fysieke en mentale weerbaarheid. 6. De leerlingen verwerven taal om hun wensen en gevoelens binnen een intieme relatie te uiten, en leren grenzen stellen en aanvaarden. 7. De leerlingen gaan respectvol om met alle mensen ongeacht hun seksuele gerichtheid.	Thema: Seksualiteit 1. De leerlingen geven aan hoe in de bijbel seksualiteit aan bod komt. 2. De leerlingen verwoorden dat seksualiteit niet enkel iets biologisch-lichamelijks is, maar met de hele persoon te maken heeft. 3. De leerlingen vergelijken verschillende standpunten met betrekking tot de vraag: 'Eerst trouwen en dan pas seks?' 4. De leerlingen ontwikkelen een eigen – met redenen omkleed – standpunt over liefde en seksualiteit. 5. De leerlingen bespreken vormen van machtsmisbruik binnen relaties en oefenen zich in fysieke en mentale weerbaarheid. 6. De leerlingen verwerven taal om hun wensen en gevoelens binnen een intieme relatie te uiten, en leren grenzen stellen en aanvaarden. 7. De leerlingen gaan respectvol om met alle mensen ongeacht hun seksuele gerichtheid.
Thema: Huwelijk 1 De leerlingen bespreken de verschillende samenlevingsvormen in de huidige maatschappij. 2 De leerlingen formuleren de pro en contra's om al dan niet te trouwen. 3 De leerlingen tonen aan dat de Bijbel de intieme relatie tussen man en vrouw een bijzondere betekenis verleent. 4. De leerlingen lichten toe dat de vormgeving van deze relatie afhankelijk is van tijd en plaats. 5. De leerlingen verklaren het verschil tussen een rooms-katholiek en een protestants huwelijk. 6. De leerlingen spreken genuanceerd over echtscheiding. 7. De leerlingen bespreken het wel of niet aangaan van een interlevensbeschouwelijk huwelijk.	Thema: huwelijk 1. De leerlingen spreken genuanceerd over verschillende samenlevingsvormen in de huidige maatschappij. 2. De leerlingen formuleren de pro en contra's om al dan niet te trouwen. 3. De leerlingen laten aan de hand van Bijbelse voorbeelden zien dat de intieme relatie tussen man en vrouw een bijzondere betekenis heeft. 4. De leerlingen geven voorbeelden dat de vormgeving van deze relatie afhankelijk is van tijd en plaats. 5. De leerlingen duiden enkele verschillen tussen een rooms-katholiek en een protestants huwelijk. 6. De leerlingen spreken genuanceerd over echtscheiding. 7. De leerlingen bespreken het wel of niet aangaan van een interlevensbeschouwelijk huwelijk.

Thema: Kinderen en gezin 1 De leerlingen leggen uit dat het krijgen van kinderen in de Bijbel beleefd wordt als een zegen en een opdracht. 2 De leerlingen bespreken de verschillende afwegingen die een rol spelen bij verantwoorde gezinsplanning. 3 De leerlingen bespreken de impact die het moeilijk of niet kunnen krijgen van kinderen heeft op de toekomstige ouders. 4 De leerlingen leggen uit dat opvoeding de groei naar volwassenheid en zelfstandigheid tot doel heeft. 5 De leerlingen reflecteren over hun ideaalbeeld van een gezin in het licht van de verschillende gezinsvormen die er in de maatschappij voorkomen. 6 De leerlingen beschrijven de rol die het gezin speelt in de geloofsopvoeding.	Thema: Kinderen en gezin 1. De leerlingen leggen uit dat het krijgen van kinderen in de Bijbel beleefd wordt als een zegen en een opdracht. 2. De leerlingen bespreken de verschillende afwegingen die een rol spelen bij verantwoorde gezinsplanning. 3. De leerlingen bespreken de impact die het moeilijk of niet kunnen krijgen van kinderen heeft op de toekomstige ouders. 4. De leerlingen leggen uit dat opvoeding de groei naar volwassenheid en zelfstandigheid tot doel heeft. 5. De leerlingen reflecteren over hun ideaalbeeld van een gezin in het licht van de verschillende gezinsvormen die er in de maatschappij voorkomen. 6. De leerlingen beschrijven de rol die het gezin speelt in de geloofsopvoeding.
Thema: Omgaan met conflicten 1 De leerlingen reflecteren over het belang van overleg bij conflicten en meningsverschillen. 2 De leerlingen noemen de verschillende fasen die doorlopen worden bij het zoeken naar een oplossing van een conflict of meningsverschil. 3 De leerlingen lichten toe hoe zij in concrete situaties conflicten of meningsverschillen zouden oplossen. 4 De leerlingen geven enkele voorbeelden van conflictsituaties in de Bijbel 5 De leerlingen bespreken enkele Bijbelse principes die gebruikt worden om conflicten op te lossen	Thema: Omgaan met conflicten 1. De leerlingen zijn zich bewust over het belang van overleg bij conflicten en meningsverschillen. 2. De leerlingen noemen de verschillende fasen die doorlopen worden bij het zoeken naar een oplossing van een conflict of meningsverschil. 3. De leerlingen geven aan hoe zij in concrete situaties conflicten of meningsverschillen zouden oplossen. 4. De leerlingen geven enkele voorbeelden van conflictsituaties in de Bijbel 5. De leerlingen bespreken enkele Bijbelse principes die gebruikt worden om conflicten op te lossen.

10. Andere levensbeschouwingen Religie als fenomeen Inleiding: 1. De leerlingen geven enkele omschrijvingen van het begrip 'religie'. 2. De leerlingen benoemen een aantal functies van religie. 3. De leerlingen duiden met enkele voorbeelden aan dat in onze cultuur religiositeit niet noodzakelijk samenvalt met godsdienstige tradities. 4. De leerlingen schetsen het verband tussen overgangsrituelen en hoe die een religieuze betekenis krijgen. 5. De leerlingen herkennen symbolen van verschillende godsdiensten. 6. De leerlingen omschrijven vanuit hun geloofskader hoe zij staan tegenover religieuze fenomenen.	10. Andere levensbeschouwingen Religie als fenomeen Inleiding: 1. De leerlingen benoemen een aantal functies van religie. 2. De leerlingen duiden met enkele voorbeelden aan dat in onze cultuur religiositeit niet noodzakelijk samenvalt met godsdienstige tradities. 3. De leerlingen schetsen het verband tussen overgangsrituelen en hoe die een religieuze betekenis krijgen. 4. De leerlingen herkennen symbolen van verschillende godsdiensten. 5. De leerlingen omschrijven vanuit hun geloofskader hoe zij staan tegenover religieuze fenomenen.
Thema: Natuurreligies 1. De leerlingen noemen enkele belangrijke kenmerken van natuurreligie/natuurlijke religiositeit. 2. De leerlingen leggen verbanden met ecologische opvattingen en de visie op ziekte en gezondheid. 3. De leerlingen geven enkele hedendaagse voorbeelden van '<i>natuurlijke religiositeit</i>' 4. <i>De leerlingen tonen aan dat ook in gevestigde religies elementen van natuurlijke religie aanwezig zijn (uitbreidingsdoelstelling)</i>	Thema: Natuurreligies 1. De leerlingen noemen enkele belangrijke kenmerken van natuurreligie/natuurlijke religiositeit. 2. De leerlingen leggen verbanden met ecologische opvattingen en de visie op ziekte en gezondheid. 3. De leerlingen geven enkele hedendaagse voorbeelden van '<i>natuurlijke religiositeit</i>'
Thema: Oosterse religies <i>Boeddhisme</i> 1 De leerlingen beschrijven kort het leven van Boeddha. 2 De leerlingen definiëren de begrippen Nirwana en Karma, de vier edele waarheden, het achtvoudige pad. 3 De leerlingen beschrijven een boeddhistische tempel en tempelrituelen.	Thema: Oosterse religies <i>Boeddhisme</i> 1 De leerlingen beschrijven kort het leven van Boeddha. 2 De leerlingen bespreken enkele kenmerkende aspecten van het Boeddhisme 3 De leerlingen beschrijven een boeddhistische tempel en tempelrituelen.

4 De leerlingen ontdekken het verband tussen Mindfulness en boeddhisme.

5 De leerlingen geven de verschillen tussen christendom en boeddhisme weer.

Hindoeïsme

1. De leerlingen definiëren de belangrijke elementen van het hindoeïsme: de eenheid van alle dingen, karma en samsara, veda's.

2. De leerlingen leggen het kastensysteem uit en duiden de rol van karma daarin.

3. De leerlingen verklaren hoe monotheïsme en polytheïsme in het huidige hindoeïsme gecombineerd worden.

4. De leerlingen beschrijven een hindoeïstische tempel en tempelrituelen.

5. De leerlingen beschrijven enkele hindoeïstische feesten.

6. De leerlingen geven de verschillen tussen christendom en hindoeïsme weer.

4 De leerlingen ontdekken het verband tussen Mindfulness en boeddhisme.

5 De leerlingen geven de verschillen tussen christendom en boeddhisme weer.

Hindoeïsme

1. De leerlingen bespreken enkele kenmerkende aspecten van het hindoeïsme

2. De leerlingen bespreken het kastensysteem en de rol van karma.

3. De leerlingen verklaren hoe monotheïsme en polytheïsme in het huidige hindoeïsme gecombineerd worden.

4. De leerlingen beschrijven een hindoeïstische tempel en tempelrituelen.

5. De leerlingen beschrijven enkele hindoeïstische feesten.

6. De leerlingen geven de verschillen tussen christendom en hindoeïsme weer.